

FONS MARIA CANALS I ROSSEND LLATES
FITXA DE DESCRIPCIÓ

1. Àrea d'identificació

1.1. Codi de referència

CAT CEDOC 3.20.

1.2. Nivell de descripció

Fons.

1.3. Títol

Fons Maria Canals i Rossend Llates.

1.4. Data/es

1899-2002.

1.5. Volum i suport

14 capsos i 17 carpetes.

2. Àrea de context

2.1. Nom del/s productor/s

Maria Canals i Rossend Llates.

2.2. Història del/s productor/s

Maria Remei Canals va néixer a la ciutat de Barcelona el 1913, on morí el 2010. Des de ben petita inicià els estudis musicals amb el seu pare, Joaquim Canals, i als onze anys ingressà a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, on va rebre lliçons del mestre Lluís Millet.

Entre el 1941 i el 1943 va rebre classes d'un mestre extraordinari: Ricard Viñes, que va contribuir al perfeccionament tècnic i expressiu de Maria Canals i que la introduí en els concerts que se solien organitzar en residències particulars.

El seu debut en solitari s'esdevingué el mes de novembre de 1942 al Palau de la Música Catalana. Aquest concert va significar el tret de sortida d'una etapa prolífera

com a concertista, tant a nivell nacional com internacional, amb un repertori d'autors catalans i espanyols, especialment Granados, Falla, Turina, Blancafort i Mompou.

L'any 1948, amb l'ajuda del seu promès (que anys després esdevingué el seu marit), Rossend Llates, fundà l'Acadèmia Ars Nova. Aquesta escola aviat assolí un gran prestigi pel seu projecte pedagògic avançat, ja que a més a més del pla d'estudis ordinari s'hi oferien cursos, conferències i concursos, tot esdevenint, també, un referent cultural a la ciutat. Una de les premisses bàsiques del mètode pedagògic de Canals era familiaritzar els alumnes en la interpretació d'obres davant de públic, per aquest motiu l'Acadèmia organitzava recitals amb alumnes en diversos espais de la ciutat. En la mateixa línia trobem els concursos, que tenien la voluntat d'esperonar els alumnes a millorar la tècnica interpretativa.

De l'escola de Maria Canals destacaren deixebles com Maria Neus Miró, Maria Roma, Pere Carboné, Nuria Escofet i Leonora Milà.

L'any 1954 va veure la llum el seu gran somni: la creació d'un concurs de piano internacional, el primer a tot l'Estat espanyol. La primera edició tingué lloc de l'11 al 17 de juliol de 1954. Establia dos primers premis, un per a homes i un per a dones, dotats amb cinc mil pessetes respectivament; i el repertori incloïa, de manera obligada, música espanyola i catalana. L'any 1958 el Concurs va entrar a formar part de la Federació Mundial de Concursos Internacionals de Música, la qual cosa en va afavorir la internacionalització i consolidació, tot assolint gran prestigi internacional.

Cal destacar un altre dels projectes de Maria Remei Canals: el Curs Internacional de Música de Sitges, que es va impartir durant quatre edicions, del 1960 al 1963, amb professors de renom, com la mateixa Canals, el seu marit Rossend Llates, Henri Gagnebin i Max Egger, entre molts d'altres.

Maria Canals va rebre al llarg de la seva vida nombrosos premis i distincions, com l'Stella della Solidarietà Italiana, concedida pel president de la República Italiana (1965); el Diploma de la Generalitat de Catalunya i el Molt Honorable President Josep Tarradellas, en reconeixement de la seva tasca en l'àmbit de la cultura musical catalana (1979); Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres, atorgat pel ministre de Cultura i Comunicació de la República Francesa (1981); Creu de Sant Jordi, atorgada per la Generalitat de Catalunya (1990); Medalla al Mérito en Bellas Artes, concedida pel Ministeri de Cultura espanyol (1990), i la Medalla d'Or al Mèrit Artístic de l'Ajuntament de Barcelona (1994).

L'escriptor, traductor i compositor català Rossend Llates i Serrat va néixer a Barcelona el 1899, ciutat on morí el 1973.

Es llicencià en dret el 1921 i anys més tard, atret per la seva gran vocació, continuà estudiant música i s'especialitzà en violí.

El periodisme fou una altra de les seves grans passions, que el portà a col·laborar en publicacions com *El Correo Catalán*, *Mirador*, *La Publicitat* i *El Be Negre*. Pel que fa a la seva producció literària, en destaquen les obres: *30 anys de vida catalana*, *Ésser català no és gens fàcil*, *Poemes lírics* i *Teatre popular nadalenc*.

Juntament amb la seva dona, Maria Remei Canals, fundà l'escola de música Acadèmia Ars Nova i posteriorment col·laborà en la creació del Concurs que porta el nom de l'eminent pianista.

Com a compositor va escriure diverses obres per a cor, d'altres per a orquestra i també per a piano; algunes foren interpretades per l'Orquestra Municipal de Barcelona.

2.3. Història arxivística

Abans de la donació al CEDOC, la documentació es conservava al domicili particular de Maria Canals.

2.4. Dades sobre l'ingrés

L'Associació del Concurs Internacional de Música Maria Canals de Barcelona va fer donació del fons al CEDOC l'any 2014.

3. Àrea de contingut i estructura

3.1. Abast i contingut

El fons conté la documentació generada i rebuda per Maria Remei Canals i Cendrós i, en menor volum, pel seu marit, Rossend Llates i Serrat.

El fons inclou documents personals d'ambdós, així com del pianista i pedagog Joaquim Canals i Matavacas (1859-1938), pare de Maria Canals; d'Alfredine Baró i

Cayol (1849-1909), primera dona de Joaquim Canals; d'Alfred Canals i Baró (1884-1955), germanastre de Maria Canals, i d'Agnès Cendrós i Salvadó (1885-1968), mare de Maria Canals.

Pel que fa a l'activitat professional, hi trobem documents que reflecteixen la vida concertística de Maria Canals i com a docent a l'Acadèmia Ars Nova. De la mateixa manera, es conserven documents fruit de la creació i organització del Concurs Internacional de Música.

En relació amb la seva producció escrita, hi ha escrits autobiogràfics i sobre música. De la mateixa manera, articles d'altres autors, especialment del seu marit.

El fons conté correspondència amb personalitats importants del món musical, com per exemple Manel Blancafort, Lluís Millet i Pagès, Lluís M. Millet i Millet, Frederic Mompou, Georges Auric i Francis Poulenc, entre molts d'altres.

Cal destacar-ne, també, la importantíssima col·lecció de programes de mà, retalls de premsa i cartells, així com una petita part de partitures; en aquest sentit, cal esmentar manuscrits hològrafs de Manuel Blancafort, Ricard Viñes, Xavier Montsalvatge i una obra d'Isaac Albéniz.

També són interessants les fotografies que il·lustren la vida personal i professional de la pianista.

3.2. Sistema d'organització

Amb el primer tractament del fons s'han identificat els següents grups de sèries:

1. Documentació personal i familiar.
2. Documentació professional.
3. Obra de creació pròpia.
4. Obres d'altres autors.
5. Col·leccions.
6. Correspondència.
7. Material gràfic.
8. Partitures.

9. Diplomes.

4. Àrea de condicions d'accés i ús

4.1. Condicions d'accés

Lliure.

4.2. Condicions de reproducció

S'hi aplica la normativa general del Centre de Documentació.

4.3. Llengües i escriptura dels documents

Català i castellà, en general.

4.4. Característiques físiques i requeriments tècnics

En general, els documents presenten un bon estat de conservació.

4.5. Instruments de descripció

Actualment es disposa d'un primer inventari, lliurat amb el fons documental. Resta pendent el tractament arxivístic del fons, tot adaptant-ne la descripció a la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya.

5. Àrea de documentació relacionada

5.1. Bibliografia

DÁVILA, Ana M. *Maria Canals i Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2015.

6. Àrea de control de la descripció

6.1. Autoria i data/es

Descripció realitzada per Helena Escobar Socias el 23/09/2015.

6.2. Regles o convencions (OP)

NODAC. Norma de Descripció Arxivística de Catalunya.

6.3. Fonts

GIRALT i RADIGALES, Jesús. *Gran Enciclopèdia de la Música*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2003.

CASARES RODICIO, Emilio (coord.). *Diccionario de la música española e hispanoamericana* vol. 10. Madrid: Sociedad General de Autores y Editores, 1999-2002.

Quadre de Classificació

1. Documentació personal i familiar

1.1 Documentació relacionada amb Joaquim Canals i Matavacas

1.2 Documentació relacionada amb Alfredine Baró i Cayol, primera muller de Joaquim Canals

1.3 Documentació relacionada amb Alfred Canals i Baró, fill del primer matrimoni de Joaquim Canals

1.4 Documentació relacionada amb Agnès Cendrós i Salvadó

1.5 Documentació relacionada amb Maria Canals i Cendrós

1.5.1 Documentació personal

1.5.2 Documentació acadèmica

1.5.3 Documentació contable

1.6 Documentació relacionada amb Rossend Llates i Serrat

2 Documentació professional

2.1 Documentació relacionada amb l'activitat artística de Maria Canals

2.2 Documentació relacionada amb l'activitat d'Ars Nova

2.3 Documentació relacionada amb l'activitat del Concurs Internacional de Música Maria Canals

2.4 Documentació relacionada amb activitats de Rossend Llates

3 Obra de creació pròpia

3.1 Quaderns

- 3.1.1 Quaderns de Joaquim Canals
- 3.1.2 Quaderns de Maria Canals
- 3.1.3 Textos de Maria Canals

- 3.2 Textos autobiogràfics
 - 3.2.1 Textos sobre música
 - 3.2.2 Textos de Rossend Llates

- 4 Obres d'altres autors
 - 4.1 Textos sobre Maria Canals (inclosis textos dedicats)
 - 4.2 Textos sobre Rossend Llates
 - 4.3 Altres textos
 - 4.4 Textos sense identificar

- 5 Col·leccions
 - 5.1 Programes de mà
 - 5.1.1 Programes de concert de Maria Canals
 - 5.1.2 Programes vinculats a l'activitat acadèmica i als alumnes d'Ars Nova
 - 5.1.3 Programes del Concurs Maria Canals
 - 5.1.4 Programes d'altres concursos i competicions internacionals
 - 5.1.5 Altres programes

 - 5.2 Retalls de premsa
 - 5.2.1 Retalls de premsa de l'activitat artística i professional de Maria Canals
 - 5.2.2 Retalls de premsa de l'activitat d'Ars Nova
 - 5.2.3 Retalls de premsa del Concurs Internacional d'Execució Musical Maria Canals
 - 5.2.4 Altres retalls de premsa
 - 5.3 Cartells
 - 5.4 Publicacions (programes) del concurs Maria Canals

- 6 Correspondència
 - 6.1 Correspondència emesa

6.1.1 Correspondència emesa per Maria Canals

6.1.2 Correspondència emesa per Rossend Llates

6.2 Correspondència rebuda

6.2.1 Correspondència rebuda per Joaquim Canals

6.2.2 Correspondència rebuda per Alfred Canals

6.2.3 Correspondència rebuda per Maria Canals

6.2.3.1 Correspondència de familiars i amics

6.2.3.2 Correspondència d'activitat professional

6.2.4 Correspondència rebuda per Rossend Llates

6.3 Correspondència entre tercers

7 Fotografia

8 Partitures

9 Diplomes